

МУХИ Й ЛІТНІЙ МАСТИТ

Мухи – це не просто набридливі створіння, що полюбують гній та сморід. Вони ще й крадуть ваші гроші. Про схему крадіжки читайте нижче.

Олена ТИТАРЬОВА,
зооінженер, спеціаліст
з годівлі ВРХ

Влітку настає активний період життєдіяльності комах, у тому числі й різних видів мух. Вони не просто набридають людям і тваринам, а й є переносниками величезної кількості різних мікроорганізмів, більшість яких є збудниками серйозних інфекційних захворювань. За різними оцінками, муха є переносником близько 65–316 хвороботворних мікробів.

є і серед сухостійних корів. Тому постає питання, яким же чином мікроорганізми потрапляють у вим'я цих тварин? Це відбувається через взаємодію корів з мухами. На своїх лапках, крилах та мордочці ця невеличка комаха переносить величезний асортимент хвороботворних мікроорганізмів, серед яких *Bacillus sp.*, *Coccobacillus sp.*, *Staphylococcus sp.*, *Micrococcus sp.*, *Streptococcus sp.*, *Acinetobacter sp.*, *Enterobacter sp.*, *Proteus sp.*, *Escherichia sp.*, *Klebsiella sp.*, дріжджові клітини та інші.

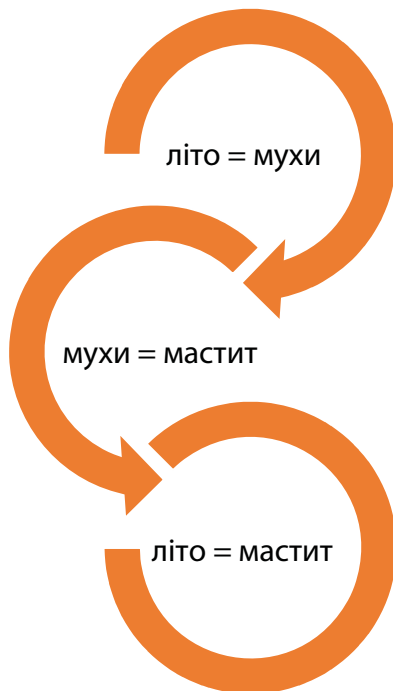
Більшість досліджень засвідчили, що збудником літнього маститу є *Arcanobacterium pyogenes*. Проте, ця бактерія «працює» не одна, а за активної підтримки *Peptostreptococcus indolicus*, *Fusobacterium necrophorum*, *Bacteroides melaninogenicus*. Саме спільна дія цих мікроорганізмів зумовлює розвиток сильного запалення з гостро вираженими важкими симптомами.

Не будь-яка муха зумовить інфікування ВРХ. Особлива заслуга у поширенні цього маститу належить

Hydrotaea irritans, більш відомий як зубоніжка. Ідентифікувати цей вид мух досить легко — вони люблять скупчуватися в області внутрішніх кутів очей, де можна поласувати секретом, що виділяється з них. Ці ж мухи смочуть секрет, що виділяється з маленьких ранок (механічних або від укусів інших комах) на тілі, в тому числі і поблизу соскових каналів вимені. До речі, рани, які заживають, вони знов роздряпають. У процесі смоктання чи облизування цих ранок зубоніжка збагачує їх цілою низкою мікроорганізмів, які вона висмоктала у хворих на мастит тварин. Збудник цієї хвороби потрапляє до соскового каналу і у телички чи корови розпочинається інфекційно-запальний процес у вимені, який діагностують як літній мастит.

Лікуємо «літній» мастит

Лікування піогенного маститу — річ не з легких. Хвороба проявляється підвищенням температури тіла, зниженням апетиту та активності, а одна або кілька часток вимені опухлі, червоні і дуже гарячі. Цю стадію на пасовищі важко побачити, якщо корови не дояться. За кілька днів вражена частка вимені заповнюється густим смердю-

Особливості «літнього» маститу

Піогенний або літній мастит — дуже поширене явище серед ВРХ. При цьому варто зазначити, що на нього страждає значна кількість телиць, вим'я яких ще «незаймане». Поширеною ця хвороба

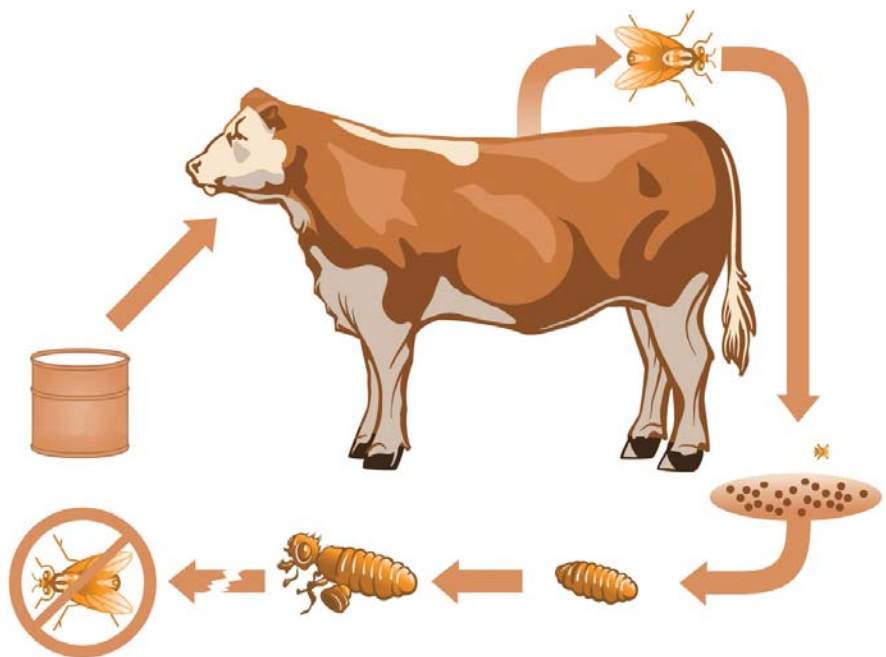
чим гноєм. Якщо вчасно не помітити ураження, абсцес може прорвати назовні. Тільні корови часто абортують, оскільки інфекція потрапляє в кров і розноситься по всьому організму. Мастит, викликаний *Arcanobacterium ruogenes* та ускладнений анаеробними мікробами (ознакою цього є сильний сморід від секрету вимені) важко піддається лікуванню, а наслідки залишаються на все життя.

Наявність кількох збудників ускладнює підбір антибактеріального препарату, оскільки вони мають різну чутливість. Спайки, що утворюються всередині вимені, роблять неможливим лікування шляхом внутріцистернових уведень антибіотиків. Ці ж спайки заважають повному видоюванню гною з вимені, що є необхідною умовою під час лікування.

До того ж процес доїння супроводжується дуже сильним болем. Часто доводиться ампутувати соски або навіть вибракувати таку тварину. І навіть за вдало проведеного лікування, долі вимені, які зазнали уражень літнім маститом вважають втраченими, т.зв. «сліпі чверті», оскільки їх продуктивність буде дуже низька.

Профілактика «літнього» маститу

Боротися з піогенним маститом — означає боротися з мухами, а це складно, адже більшість корів в Україні перебувають на вигульних майданчиках, а деякі на пасовищах. Підняті штори в корівнику теж сприяють потраплянню всіяких комах у зону перебування тварин. В даному випадку малоефективні є і електричні мухоловки та різні аерозолі, оскільки на свіжому повітрі вони практично безсилі. Також марно сподіватися на рух повітря від венти-

ляторів, бо муха все одно знайде спосіб поласувати бажаним. Посилена обробка сосків після доїння теж не дасть захисту від проникнення збудника у вим'я. Саме тому дуже важливим є комплексний підхід.

Тварин треба обробляти інсектицидами та речовинами, що відлякують комах (репелленти). Важливо це зробити з кожною твариною стада, а не вибірково. Проте зважайте на те, що таку обробку треба проводити кілька разів за сезон (читасмо уважно інструкцію до препаратів!).

Одним із способів боротьби з вказаними мухами, є втручання в їх життєвий цикл. Отже, муха *Hydrotaea irritans* відкладає свої яйця у гній, труп тварин або рослинну масу, яка гниє. Восени з них вилуплюються личинки, які

поводять себе агресивно і поїдають личинок інших мух. Розвиток личинки триває аж до весни. Потім утворюється лялечка і на початку літа виходять дорослі особини, які і завдають шкоди тваринам. Якщо перервати одну із стадій розвитку цих комах, влітку їх кількість буде значно меншою. Для цього використовують спеціальні препарати (у складі корму), які пройшовши через шлунково-кишковий тракт корів потрапляють у гній. Ці речовини пригнічують розвиток личинок.

Важливо розуміти, якщо ви боретесь з мухами, а сусідні господарства не займаються цим, то очікуваного результату може й не бути. Хоча віддаленість молочно-товарних ферм одна від одної в Україні зазвичай велика і мухи не долітають.

Органічний біогеструктор гною та інсектицид!

Унікальна розробка українських спеціалістів! Аналогів якій немає!

**Склад: *Bacillus circulens*, *Bacillus megatherium*,
Bacillus stearothermophilus, *Bacillus subtilis*,
Bacillus plantarum, *Bacillus thuringiensis*, гумати торфяні.**

Призначається для ветеринарної санітарії, дезодорації приміщень молочних, свинарських, птахоферм в присутності тварин і птиці, для зменшення мікробно-патогенного забруднення та знищення личинок мух (дорослі мухи, комарі).